

IZVJEŠĆE PREDSEDNIKA I PRVOGA DOPREDSEDNIKA O CJELOKUPNIM AKTIVNOSTIMA HRVATSKOG DRUŠTVA ZA FIZIKALNU I REHABILITACIJSKU MEDICINU (HDFRM) HRVATSKOG LIJEČNIČKOGA ZBORA (HLZ) U MANDATNOM RAZDOBLJU 2013. G. - 2021. G.

Tonko Vlák, Simeon Grazio

Potaknuti željom da sadašnjim i budućim naraštajima specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije i ostalim zainteresiranima damo informacije o aktivnostima i rezultatima rada vodstva Hrvatskog društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (HDFRM) Hrvatskog liječničkoga zbora (HLZ) kao izabrani predsjednik i prvi dopredsjednik u dva uzastopna mandata dajemo izvješće o radu Društva za mandatno razdoblje 2013.g. - 2021.g. Ono se odnosi na sveukupni rad društva, prvenstveno na razini Hrvatske, dok je posebno dato izvješće o međunarodnoj aktivnosti, odnosno aktivnostima naših predstavnika u međunarodnim, europskim tijelima, kao posebni dokument.

2013. - 2017. god.

Na izbornoj skupštini Hrvatskoga društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (HDFRM) Hrvatskoga liječničkoga zbora (HLZ), održanoj 17. 2. 2013. g. u velikoj dvorani HLZ-a, u Zagrebu za mandatno razdoblje 2013. g. - 2017. g. izabrani su: predsjednik - Tonko Vlák, prvi dopredsjednik - Simeon Grazio, te članovi Upravnog odbora (UO): Ivan Grgurev (nakon dvije sjednice vlastitom odlukom više nije sudjelovao u radu Upravnog odbora), Frane Grubišić, Mira Kadojić, Dragica Lekić, Vedrana Mužić (nakon tri sjednice vlastitom odlukom više nije sudjelovala u radu Upravnog odbora), Tatjana Nikolić, Katarina Sekelj Kauzlarić, Tea Schnurrer Luke Vrbanić, Pavao Vlahek (nakon njegovog povlačenja na osobni zahtjev nakon dva mjeseca, zamijenila ga je Zoja Gnjiđić, a prema rezultatima Izborne skupštine), dok je Ivan Džidić, kao prethodni predsjednik, automatski postao član novog UO-a.

Sukladno Statutu, kasnije predloženi i izabrani su: drugi dopredsjednik - Tea Schnurrer Luke Vrbanić, iz reda članova UO-a, rizničar - Dragica Lekić, iz reda

članova UO-a, tajnica - Daniela Šošo, iz reda svih ostalih članova HDFRM-a HLZ-a, predstavnik u Savjetu HLZ-a - Katarina Sekelj Kauzlarić, Nacionalni delegat-menadžer u UEMS-u - Saša Moslavac, predstavnik u ESPRM-u - Frane Grubišić, predstavnik u Mediteranskom forumu - Renata Čop, te glavni i odgovorni urednik časopisa FRM - Frane Grubišić.

U razdoblju između Izbore skupštine HDFRM-a, 17. 2. 2013. g. i redovite godišnje skupštine 2. 12. 2013. g. u vodstvu našeg Stručnoga društva (SD) bilo je puno aktivnosti, uvjetovanih ranije preuzetim obvezama, nedovršenim poslovima, ali i potrebama za boljom suradnjom s institucijama kao što su Hrvatska liječnička komora (HLK), Hrvatski liječnički zbor (HLZ), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), Ministarstvo zdravlja RH (MZRH) i Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ), što je u prethodnom mandatu, ocijenjeno je, nezadovoljavajuće. Prioritet je bio i uspostavljanje boljih, korektnijih odnosa sa članstvom uz želju da se zatečeni, a narušeni odnosi u SD-u poprave, da se opet uspostavi međusobno povjerenje i suradnja članova SD-a, što bi rezultiralo i povećanjem broja aktivnih članova HDFRM-a, kao i njihovo konkretnije uključivanje u rad SD-a.

Sastanci UO-a su održani šest puta 2013. g.: 25. 2. 2013. g. u Zagrebu, 15. 4. 2013. g. u Zagrebu, 17. 5. 2013. g. u Zagrebu, 4. 7. 2013. g. u Zagrebu, 18. 10. 2013. g. u Splitu (tijekom Godišnjeg kongresa Hrvatskog reumatološkog društva, kada je veći dio UO-a bio nazočan na Kongresu) te 2. 12. 2013. g. u Zagrebu.

Prioritetni posao bio je uspostaviti bolji kontakt i odnos s gore navedenim institucijama, koje na neki način određuju okvire djelovanja specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, cijenu postupaka i plaćanja usluga članovima našeg SD-a, te pozicioniranje fizikalne medicine i rehabilitacije, kao struke u sveukupnom sustavu zdravstva Republike Hrvatske (RH). Dakle, od početka smo bili stanovišta da se suradnja mora uspostaviti na temelju obostranog uvažavanja i partnerskih odnosa, jer samo tako može rezultirati na dobrobiti naših pacijenata. Mora se priznati da su odnosi na tim temeljima u prethodnom razdoblju u najmanju ruku bili upitni, uz napomenu da je prethodni predsjednik Društva čak vodio i sudski spor s HLZ-om. U tom smislu je već na početku mandata u pisanoj formi izražena spremnost na suradnju i ponuđeno zajedničko djelovanje u rješavanju zajedničkih problema unutar sustava HZZO-a i HZJZ-a. To je rezultiralo i stručnim sastankom HDFRM-a već 17. 5. 2013. g. s temom o položaju naše struke u zdravstvenom sustavu RH, te najnovijim smjernicama HZZO-a, gdje smo željeli čuti i stav HZJZ-a i MZRH u odnosu na našu struku. U radu vrlo uspješno organiziranog sastanka je, osim 80-ak članova našeg SD-a, aktivno učešće uzela predstavnik HLK-a i HZZO-a, a sastanku su nazočili i predstavnici MZRH, te pročelnica Katedre fizikalne medicine i rehabilitacije

Medicinskog fakulteta u Zagrebu, Đurđica Babić Naglič. Tada su se iskristalizirali neki stavovi spram naše struke, zauzeli i neki stavovi spram budućih obveza te je obećana suradnja i dijalog od strane navedenih institucija RH. Takav način komunikacije rezultirao je i kasnijom međusobnom razmjenom dopisa te sastancima više radnih skupina s predstavnicima HZJZ-a i HZZO-a tijekom listopada i studenog 2013. g.

U konačnici, to je dovelo i do stvaranja bolje atmosfere i nastanka nekoliko ključnih dokumenata HDFRM-a, kao što su Prijedlog mjera HZJZ-a, koji uključuje normative rada, normative timova i opreme, prijedlog za promjenu Pravilnika o potrebi liječenja-rehabilitacije stacionarnog tipa i kod kuće, nadopuna Pravilnika o ortopedskim (funkcijskim) pomagalima, što naše SD, do sada, nikada nije imalo. Napose je vrijedno istaknuti da smo za Pravilnik o potrebi liječenja-rehabilitacije stacionarnog tipa i kod kuće predložili kliničke alate (složene upitnike) za ocjenu bolesnika (prvenstveno funkcionalne sposobnosti) i kriterije procjene uspješnosti liječenja/rehabilitacije, za sve glavne bolesti i stanja iz fizijatrijsko-rehabilitacijske prakse. Sve ovo je napravljeno uz značajnu aktivnost većeg broja naših članova, posebno članova UO-a, a bez obzira na to u kojem opsegu će institucije time poslušati struku i uvažiti njene zahtjeve.

U sklopu aktivnosti UO-a u više je navrata, kako na sastancima, a tako i izvan njih, raspravljano o pitanjima kompetencije fizioterapeuta i liječnika obiteljske medicine u propisivanju procedura fizikalne terapije i provođenja rehabilitacije, koje moraju biti sukladne njihovim stečenim kompetencijama utemeljenim na programu edukacije.

Naime, uočen je pokušaj fizioterapeuta da se izmijeni Zakon o fizikalnoj medicini i tko se njome bavi. Prvi dopredsjednik je predložio da naše SD u tom smislu donese „Position paper“. Naše kompetencije trebaju se temeljiti na Bijeloj knjizi fizikalne i rehabilitacijske medicine u Europi, koju su Sekcija i Odbor fizikalne i rehabilitacijske medicine udruge europskih medicinskih specijalista (UEMS) i Europska akademija rehabilitacijske medicine u suradnji s Europskim društvom za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (ESPRM) objavili još 2006. g. (prevedeno na hrvatski jezik već 2007. g.), kao i na Zakonu o zdravstvenoj zaštiti. Svaka Komora, prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, ima pravo poslati svoje prijedloge kad se formira Plan i program mjera, no ono što se predloži mora biti sukladno sa Zakonom o njenoj profesiji, a za Hrvatsku komoru fizioterapeuta to je Zakon o fizikalnoj terapiji i fizioterapeutskoj djelatnosti. Kako u njemu, kao ni u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, nije isključen liječnik, oni svoje težnje prema postojećim pravnim aktima ne mogu izboriti. Osim toga, fizioterapeuti nisu regulirana profesija u Direktivi EU, već samo u Republici Hrvatskoj. Također, uočen je problem da se našom strukom bave

liječnici obiteljske medicine (LOM), a bez odgovarajuće edukacije i licence. U sklopu navedenoga

prikupljena su saznanja o službenoj edukaciji iz područja fizikalne medicine i rehabilitacije na Medicinskom fakultetu, tijekom specijalizacije iz obiteljske medicine i drugih specijalnosti. Naša struka ima definirano indikacijsko područje rada, ima područje kompetencija na europskoj razini (Field of competence), dok pozivajući se na Bijelu knjigu iz FRM-a (čije je revidirano izdanje također prevedeno i objavljeno kao suplement našeg časopisa 2007. g.), imamo i od strane europskih udruga certificirani program za rehabilitaciju bolesnika sa spinalnim ozljedama. Načelni stav naše struke je da su jedino specijalisti fizikalne medicine i rehabilitacije kompetentni za propisivanje fizikalne terapije, temeljem svoje edukacije. Osim toga, za usluge HZZO-a prema LOM-u iste usluge plaća u većem iznosu nego privatnicima specijalistima fizikalne medicine i rehabilitacije, s kojima ima važeći ugovor. Kako se radi o arbitrarnoj odluci HZZO-a, koncentrirali smo se na činjenicu da je HZZO te usluge morao ugovoriti uz dozvolu Ministarstva, a mimo preporuka našeg stručnog društva, naše katedre i HLK-a, pa smo zauzeli stav da svi postupci moraju biti jednako plaćeni (prema šiframa), a bez obzira na to u kojem se tipu medicinske ustanove provode, ako imaju ugovor s HZZO-om. Zaključeno je da ćemo uložiti prigovor HZZO-u na ugovaranje, a ne na same kompetencije, jer su one vrlo jasne.

Raspravljano je i o potrebi postojanja užih područja rada unutar struke i o izradi rehabilitacijskih algoritama, koji bi se potom tiskali u časopisu društva i na temelju kojih bi se od Ministarstva zatražile uže specijalizacije unutar fizijatrijske struke. Istina, u Pravilniku o specijalističkom usavršavanju navode se akreditacijska područja, dok se uže specijalizacije uopće ne navode, ali akreditacijsko područje i uže specijalizacija prema našem mišljenju ne isključuju jedno drugo. Oko ovih stvari je posebno bio angažiran Simeon Grazio, kao voditelj specijalističkog usavršavanja i Katarina Sekelj Kauzlarić, kao članica Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine pri MZRH.

Još jedan bitni zadatak koji smo si zadali već u početku rada UO-a bio je očekivana promjena uvjetovana ulaskom Hrvatske u EU, pa time i obveza našeg SD-a spram europskih udruženja, u kojima su naši članovi i do sada (kao pridružena zemlja) aktivno sudjelovali i imali zapažene funkcije. Dakle, ulaskom Hrvatske u EU, mi kao SD HLZ-a imamo obvezu pristupanja i većem broju udruženja i s većim brojem delegata, što onda traži delegiranje kvalitetnih kadrova, ali i odgovorno ponašanje u smislu urednog plaćanja svih godišnjih članarina. S tim u vezi, jasno je kako će rashodovna strana našeg proračuna ubuduće biti veća nego je bila do sada, što zahtijeva iznalaženje

novih izvora financiranja i ažurnije prikupljanje godišnjih članarina uz povećanje broja aktivnih članova SD. Već na prvoj sjednici UO se o tome raspravljalo i predsjednik SD je naveo da je prethodna Uprava ostavila jako dobru financijsku situaciju i kvalitetne kadrove u smislu predstavljanja i HDFRM-a i RH u europskim asocijacijama, što će nam biti jako dobra polazna osnova za ostvarivanje tih ciljeva.

Problem koji se već na prvoj sjednici UO-a dao prepoznati je bio najavljeni odlazak Žarka Bakrana s pozicije nacionalnog menadžera, pa je planirano javnim natječajem tu poziciju popuniti. Također, prepoznata je potreba da naše SD i kroz njega Hrvatska, kao buduća članica EU, budu što aktivniji u Mediteranskom forumu, gdje do sada nismo imali stalnog predstavnika, iako su naše kolegice (Bobinac, Čop, Sekel-Kauzlarić) bile među onima koji su taj Forum i osnovali. Planiran je i javni natječaj za popunjavanje te pozicije. Tako je na 6. sjednici UO-a održanoj 2. 12. 2013. g., nakon provedenog javnog natječaja na mjesto nacionalnog menadžera pri Sekciji za FRM i odboru UEMS-a jednoglasno izabran Saša Moslavac iz SB „Varaždinskih toplica“, a za našeg predstavnika u Mediteranskom forumu Renata Čop iz DZ Zagreba.

Također, trebalo je odlučiti o članarini za Europsko društvo za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (ESPRM), koja je značajna, dok je za našeg predstavnika u ESPRM izabran Frane Grubišić, što je bio i logični izbor, jer je on postao novi glavni i odgovorni urednik časopisa „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“ (nakon Simeona Grazija), dok je sam časopis već od ranije dio mreže časopisa ESPRM-a.

Od međunarodnih aktivnosti, još je na prvim sjednicama UO-a naglašeno da imamo izabranog predstavnika za Radnu skupinu za balneologiju pri Sekciji PRM UEMS-a, koji nikada tamo nije sudjelovao (a istovremeno, zbog neplaćanja članarine, nije više bio ni član HLZ-a, ni član HDFRM-a!!), ali je navedeno kako je upitan uopće i opstanak navedene Sekcije unutar UEMS-a, radi nezainteresiranosti iste.

Ono što je od međunarodnih aktivnosti bilo podržano, to je tradicija upućivanja specijalizanata, uz financijsku podršku Društva, na sve edukacije koje nam EU asocijacije nude (npr. škole u Marseilleu i Siracusi), kao korisne za mlade kolege, što je bilo i nastavljeno u oba uzastopna mandata novog predsjednika i prvog dopredsjednika društva.

Kad je riječ o časopisu „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, iako je prethodni predsjednik HDFRM-a smatrao da je iznimno bogatstvo i od velike važnosti što stručno društvo ima svoj časopis, koji karakterizira višegodišnje redovito izlaženje, tradicija i mogućnost da sve kolege u njemu publiciraju, već kod prve sjednice novog UO-a je izbio prijedor, koji se samo nastavio s Izborne skupštine i posljednjih sjednica starog saziva UO-a oko potrebe postojanja

časopisa. Naime, od strane bivšeg predsjednika našeg SD-a postojala je namjera da se časopis ugasi ili uklopi u neki širi časopis. Međutim, novi predsjednik i prvi dopredsjednik HDFRM-a, kao ni većina članova sadašnjeg UO-a, nisu bili za takvu odluku, već je časopis sačuvan. Kako je njegov dotadašnji glavni i odgovorni urednik ustrajao u već ranije donesenoj odluci da podnese ostavku na to mjesto, kao i cijeli Urednički odbor te da se izabere novi, to je na sjednicama UO-a i napravljeno, a na redovitoj godišnjoj skupštini usvojeno. Odluka o nastavku objavljivanja časopisa je tim bitnija, jer se svega sedam SD-a HLZ-a može pohvaliti onim što smo mi godinama gradili i stvarali, časopisom HDFRM-a.

Već na početku rada saziva UO-a uočen je problem s web-administratorom i web- stranicom HDFRM-a, koji je prenesen iz vremena prethodne Uprave, budući da je bivši web-administrator dao ostavku na tu funkciju, a kod početka rada novog UO-a postajala je određena opstrukcija od strane bivše uprave našeg SD-a u pristupu web-stranici.

Nakon javno objavljenog natječaja, na drugoj sjednici UO-a, izabran je web-administrator, koji je ažurirao podatke na stranici, bio na usluzi članovima UO-a i članstvu te je redizajnirao web-stranicu HDFRM-a, uz poboljšanja, koja su omogućila bolje korištenje svih sadašnjih mogućnosti web-stranice i administratora, bolju evidenciju članova i članarine, web-pristup časopisu te dostupnost pojedinih podataka samo registriranim članovima HDFRM-a, koji uredno podmiruju godišnju članarinu. Posebnu aktivnost i doprinos svim tim poslovima pokazala je tajnica HDFRM-a Daniela Šošo, koja je stalno bila na usluzi web-administratoru.

Sve to zajedno doprinosi transparentnijem radu SD-a, te u konačnici sveukupnom unapređenju rada samog SD-a. Nova web-stranica je stavljena u funkciju 24. 11. 2013. g.

Osnivanje sekcija unutar HDFRM-a bila je jedna od strateških odluka u izbornom programu novog predsjednika SD-a. Budući da Pravilnik HLZ to dopušta, predloženo je osnivanje sekcija unutar društva, koje bi okupile kolege sa zajedničkim interesom i željom da zajedničke probleme rješavaju upravo unutar SD-a. Naime, zbog velike heterogenosti interesa i područja rada unutar naše struke, teško je očekivati da će sastav Uprave društva biti baš takav da sve stručne probleme možemo i prepoznati i rješavati. Međutim, takve manje skupine artikuliraju svoje težnje, probleme i zahtjeve unutar svoje sekcije i proslijediti ih UO-u. Interes za osnivanje sekcije iskazali su kolege koji se bave dječjom neurorazvojnou rehabilitacijom, kolege koji rade kao privatnici unutar sustava, te specijalizanti, kao posebna grupacija koja se susreće s puno problema i pitanja, a malo odgovora u tijeku svoje edukacije. Posebno smo svi bili sretni angažiranjem mladih ljudi i njihovim

većim zanimanjem za struku kroz sekciju, dok ovaj način djelovanja starijim kolegama daje mogućnost boljeg uvida u rad i aktivnosti specijalizanata. Stoga je na UO-u predsjednik predložio, a Skupština jednoglasno i prihvatila, da se specijalizante tijekom trajanja njihove specijalizacije (kao i naše uvažene umirovljene članove SD-a), oslobodi plaćanja članarine dok imaju taj status, kako bi omogućili da sekcija okupi što više zainteresiranih članova. Zahtjev je jednoglasno podržan, i brzo je urodio plodom.

Predsjednik i članovi UO-a HDFRM-a su na svojoj drugoj sjednici dali punu potporu osnivanju samostalne Katedre fizikalne i rehabilitacijske medicine na Medicinskom fakultetu u Rijeci, što u prethodnom mandatu nije bilo učinjeno. Unatoč našoj podršci za jedinstvenom katedrom, a zbog internih fakultetskih razloga, 2014. god. osnovana je posebna Katedra za neurorehabilitaciju (pročelnica: Tea Schnurrer Luke Vrbanić).

Nakon više godina, predloženi su i članovi HDFRM-a za odličja HLZ-a iz redova naših zaslužnih kolega spec. fizijatara, a temeljem natječaja HLZ-a o dodjeli odličja istaknutim članovima SD-a i HLZ-a, koja praksa je nastavljena kroz sve godine u oba mandata.

Na petoj sjednici UO-a donesena je i odluka o pridruživanju HDFRM-a Hrvatskoj Cochrane mreži, s ciljem okupljanja svih ustanova i organizacija koje su zainteresirane za promicanje medicine utemeljene na dokazima u svom radu.

Zbog činjenice da su neki članovi UO-a stalnim intervencijama u zapisnike prethodnih sjednica UO-a dovodili u pitanje normalan rad UO-a, već je na 2. sjednici UO-a donesena odluka da se sve sjednice snimaju diktafonom te da se temeljem tonskog zapisa piše zapisnik, što je glasovanjem i prihvaćeno. Svi zapisnici su, po usklađivanju sa svim članovima UO-a koji su sudjelovali u radu, postavljeni na web stranici našeg SD-a.

U sljedećem razdoblju između dvije Godišnje skupštine HDFRM-a, one održane 2. 12. 2013. g. u Zagrebu i one 16. 1. 2015. g. održane u Rijeci u HDFRM-a bilo je više aktivnosti, koje su s obzirom na ulazak Hrvatske u EU uvjetovale potrebe za boljom međunarodnom suradnjom i međunarodnim aktivnostima unutar stručnih EU organizacija, čiji smo članovi, kao i brojnim aktivnostima na promociji, zaštiti i unapređenju struke u Hrvatskoj. Za domaćina godišnje skupštine početkom 2015. g. odabrana je Rijeka, koja nas je ugostila (Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju KBC Rijeka) u prostorima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

HDFRM je u rečenom razdoblju održao pet sastanaka UO: 7. 3. 2014. g. u Zagrebu, 19. 5. 2014. g. u Zagrebu, kada je bio održan i godišnji stručni sastanak Društva u HLZ, 29. 9. 2014. u Zagrebu, 24. 10. 2014. g. u Šibeniku, tijekom godišnjeg kongresa Hrvatskog reumatološkog društva, kojem je

nazočio i najveći broj članova našeg UO-a te 16. 1. 2015. g. u Rijeci, prije same godišnje skupštine HDFRM-a.

U sklopu nastojanja da uspostavi dobar kontakt s drugim institucijama i organizacijama u 2014. g. nastavljena je suradnja s HLK-om, HLZ-om, HZZO-om, MZRH i HZJZ-om, te smo se kao SD uvijek odazivali na sve pozive, u zadanim vremenskim okvirima i s predloženim temama.

Vezano na ugovaranje dijagnostičkih i terapijskih zahvata u bolnicama prve kategorije stav našeg SD-a je bio da se s obzirom na specifičnost rehabilitacijskih postupaka trebalo inzistirati da tzv. akutni rehabilitacijski kreveti ostanu na razini bolnica nulte i prve kategorije, ali da se i unutar specijalnih bolnica trebaju dogovoriti/ugovoriti akutni rehabilitacijski kreveti, kao što je to slučaj za „Krapinske toplice“ ili „Varaždinske toplice“, a s obzirom na složenost poslova koje obavljaju (nepokretni bolesnici nakon kranijalnih ili spinalnih ozljeda, kardijalna rehabilitacija, bolesnici kojima je potreban multidisciplinarni tim i dr.), udaljenost te činjenicu da su samo navedene ustanove akreditirane za poslove koje obavljaju i da su postale nastavne baze nekih visokih učilišta. Svi bolesnici koji imaju koeficijent složenosti A s komplikacijama i komorbiditetom, kao i oni bolesnici koji su funkcijski onesposobljeni, imaju apsolutnu indikaciju za akutnu i subakutnu stacionarnu rehabilitaciju u bolnicama nulte i prve kategorije. Zaključak SD-a je i da postoji potreba za postavljanjem strogih indikacija za rehabilitaciju u akutnim krevetima, ali uz korištenje različitih specifičnih upitnika, ovisno o osnovnoj dijagnozi, a ne da se koristi samo uobičajeni indeks po Barthelovoj, koji je u najvećem broju slučajeva neprimjeren stvarnoj procjeni potrebe ili ishoda liječenja.

Problem koji je uočen u zajedničkom radu s različitim institucijama zdravstvenog sustava u RH je taj, što državna administracija često mijenja svoje predstavnike koji s nama surađuju kao članovi radnih grupa, pa se onda događalo da se nešto od ranije napravljenog izgubi negdje u hodu te je rasprava nerijetko započinjala praktički od početka.

Dana 6. 11. 2014. g. u Hotelu Esplanadi organiziran je Okrugli stol o dostupnosti sveobuhvatne medicinske rehabilitacije (uključivo balneoterapiju) za bolesnike s mišićnokoštanim bolestima u Hrvatskoj, moderator je bio prvi dopredsjednik SD-a, a sastanku je prisustvovala i dopredsjednica EULAR-a, Christina Opava. Sastanak je održan neposredno prije PARE konferencije u Zagrebu, u organizaciji Hrvatske lige protiv reumatizma (glavni organizator: Frane Grubišić).

Prvi dopredsjednik našeg SD-a 3. 12. 2014. g. je sudjelovao na sjednici Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku Hrvatskog sabora, a tema je bila „Bolesti kostiju i zglobova kao društveni problem“. Sjednici su nazočili i zamjenik ministra zdravlja (Cesarik) i predstavnici HZZO-a (Laušin i Šušković). U sklopu

potrebe za racionalizacijom sredstava koja se troše na zdravstvo i za definiranjem stručnih kriterija u liječenju i rehabilitaciji bolesnika s različitim bolestima i stanjima, pa tako i onim mišićnokoštanim, prvi dopredsjednik je predstavio zaključke gore navedenoga okrugloga stola i u pisanom ih obliku predao predsjedniku Odbora (Jovanović), kao i svim članovima rečenog odbora, uz zamolbu da ti materijali uđu u službene materijale sjednice. Također, iskoristio je prigodu podsjetiti nazočne članove Odbora, kao i zamjenika ministra i predstavnike HZZO-a da je HDFRM prije gotovo godinu dana uputio HZZO-u prijedlog o kriterijima za upućivanje i praćenje ishoda stacionarne rehabilitacije. Kasniji tijek je pokazao da unatoč naknadnim kontaktima i usaglašavanjima to od strane HZZO-a nikad nije prihvaćeno, odnosno realizirano.

Na UO-u SD-a, pa i šire, raspravljano je o ustanovama u kojima se provodi primarna protetička opskrba, potrebi za njihovom akreditacijom te o protetičkoj opskrbi osoba koje se bave rekreacijskim sportskim aktivnostima, a potonje bi moglo biti svojevrsni nadstandard. Također, povodom kongresne publikacije autora, koji su LOM govorile o njihovom uspješnom liječenju primjenom različitih metoda fizikalne terapije, nastavljena je rasprava i upućeni dopisi predsjednika SD-u prema HLK-u i HZZO-u s jasnim stavom našeg SD-a u vezi kompetencija LOM-a za provođenje fizikalne terapije, postavljen je upit tko uopće u njihovim ordinacijama to provodi, te pitanje neprimjerenog vrednovanja njihovog rada u tom području naplatom viših vrijednosti DTP-a iste djelatnosti u odnosu na spec. fizijatre. Zahtjev da im se omogući provođenje medicinske gimnastike i zapošljavanje fizioterapeuta ocijenjen je kao neosnovan i stručno neutemeljen.

I u 2014. g. je nastavljeno s raspravom o užim područjima rada, koji bi ujedno bili temelj za prijedlog užih specijalizacija. U tome su prijedlozi išli od većeg broja užih područja (u početku njih 9) k manjem broju istih, da bi se, uvažavajući postotak bolesnika s određenom kazuistikom, odnosno stvarne potrebe, kako kadrovske, tako i logističke mogućnosti edukacije, taj broj vremenom smanjio na 4-5.

Već krajem 2014. g. pristupilo se pripremi izrade prvih nacionalnih smjernica HDFRM-a za pojedina područja, odnosno najčešća stanja s kojima se susrećemo u kliničkoj praksi. Voditelj specijalističkog usavršavanja iz fizikalne medicine i rehabilitacije pokrenuo je inicijativu i dao osnovne informacije i pojašnjenja kako je to pitanje inače uređeno, a prvenstveno temeljem Bijele knjige, te uputio upit prema Nacionalnom povjerenstvu za specijalističko usavršavanje doktora medicine MZRH. Unatoč obećanju da će to biti raspravljeno na sjednici u 11. mj. 2014. g. nije dobio nikakvu informaciju o pojašnjenjima ili zaključcima rečenog Povjerenstva.

Na inicijativu Katarine Bošnjak Nađ iz Specijalne bolnice za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama Goljak, HDFRM je te 2014. g. podržao DTP šifre za nove metode koje provode u njihovoj ustanovi, što je proslijeđeno u HZZO.

Osnivanje Sekcije specijalizirana rezultiralo je uočavanjem nekih nelogičnosti u njihovom usavršavanju te su dopisima i preinakama u planu provođenja specijalizacije, a u suradnji s voditeljem specijalističkog usavršavanja za našu specijalizaciju i MZRH, neke od uočenih stvari odmah i popravljene. Iste 2014. g. bila je ažurirana i lista ispitivača za specijalističke ispite, prema dogovorenim kriterijima, što je kasnije redovito provođeno, kako bi se otklonila nemogućnost provođenja istih u potrebnim terminima.

Dana 19. 5. 2014. g. održan je stručni sastanak HDFRM-a u velikoj predavaonici HLZ-a, gdje su dva stručna predavanja održali naši članovi, Jure Aljinović („Funkcionalna anatomija stajanja i hoda“) i Frane Grubišić („Rehabilitacija bolesnika s tumorima baze lubanje“).

Tijekom Redovite godišnje skupštine u Rijeci, 16. 1. 2015. g., održana su još dva stručna predavanja: Tea Schnurrer Luke Vrbanić („Robotika u rehabilitaciji bolesnika nakon moždanog udara“) i Nika Goljar iz Ljubljane („Upper extremity robot-assisted training in stroke patients“).

Veseli nas da su naši delegati na sastancima u UEMS-a, ESPRM-i i Mediteranskom forumu svojim aktivnostima skrenuli pažnju na sebe, na rad našeg društva i na postojanje stručnog časopisa HDFRM-a, čime i sveukupno SD uživa sve veći ugled u zajednici društava i organizacija na razini Europe.

Na sastanku na Bledu (Slovenija) u ožujku 2014. g., kojem je hrvatska delegacija nazočila u sastavu nacionalnog delegata, predstavnika u ESPRM-u i predsjednika HDFRM-a, sudjelovala je na sjednicama svih tijela, predstavila naše SD i Hrvatsku, koja je tada, po prvi, povijesni put, kao nova ravnopravna članica EU, aktivno sudjelovala u radu najvišeg tijela naše struke u EU, što je bilo popraćeno odobravanjem ostalih predstavnika.

Godine 2014. HDFRM je imao i službenog predstavnika na 5. slovenskom nacionalnom kongresu fizikalne i rehabilitacijske medicine, koji je održan u studenom u Laškom, gdje nas je predstavljao predsjednik SD-a. Tom prilikom je dogovoreno da se obnovi tradicija održavanja zajedničkih hrvatsko-slovenskih stručnih sastanaka svake druge godine, što je bio prijedlog predsjednika HDFRM-a, a što su kolege iz Slovenije aklamacijom pozdravile.

Nakon inicijative predsjednika o donošenju odluke o pridruživanju HDFRM-a, kao prvog stručnog društva HLZ-a, Hrvatskoj Cochrane mreži, potpisan je bilateralni ugovor i ta se suradnja uspješno odvijala, a naše SD u Cochrane mreži je predstavljao Jure Aljinović, dok su se kasnije uključili i neki drugi

članovi UO-a, prvenstveno Frane Grubišić i Ana Poljičanin, čija je aktivnost i danas zapažena.

Preporuka UO-a je da se odazivamo i svim humanitarnim aktivnostima HLZ-a, kada je to moguće, tako da smo podržali i financijsku akciju prikupljanja sredstava za pomoć poplavama pogođenoj Slavoniji, odnosno području Gunje.

U razdoblju između dvije godišnje skupštine HDFRM-a, one održane 16. 1. 2015. g. u Rijeci i 22. 1. 2016. g. održane u Zagrebu u HDFRM-u je bilo puno aktivnosti, a najviše onih povezanih s organizacijom dvaju stručnih skupova: 4. Hrvatsko-slovenskog simpozija rehabilitacijske medicine, koji je održan 4. – 5. 12. 2015. g. te pripremi realizacije 6. Hrvatskog kongresa fizikalne i rehabilitacijske medicine, planiranog u Šibeniku u travnju 2016. g.

Također, u tom je razdoblju održao pet sastanaka UO-a: 23. 3. 2015. g. u Zagrebu, 25. 5. 2015. g. u Zagrebu, kada je bio održan i godišnji stručni sastanak Društva u HLZ-u, 17. 10. 2015. g. u Poreču, tijekom godišnjeg kongresa Hrvatskog reumatološkog društva, kojem je nazočio i najveći broj članova našeg UO-a, 4. 12. 2015. g. u Varaždinskim Toplicama, tijekom Hrvatsko-slovenskog simpozija rehabilitacijske medicine te 19. 1. 2016. g. u Zagrebu, prije redovite godišnje skupštine HDFRM-a.

Godišnji stručni sastanak HDFRM-a bio je 25. 5. 2015. g. u predavaonici HLZ-a, gdje su naši članovi održali stručna predavanja, Jakov Ivković („Inhibicija kontrakcije kvadricepsa kod otekline koljena“) i Slađana Vuković Baras („Neinvazivna moždana stimulacija“).

U Varaždinskim Toplicama je održan 4. hrvatsko-slovenski simpozij rehabilitacijske medicine, čime je obnovljena tradicija održavanja ovakvih sastanaka, a održavanje u ovoj specijalnoj bolnici u skladu je s najavljenim načinom decentralizacije aktivnosti i davanja većeg značaja našim specijalnim bolnicama za medicinsku rehabilitaciju. Istovremeno je iskorištena i prilika za obilježavanje dva stoljeća kontinuiranog rada liječnika u bolnici „Varaždinske toplice“. Skup vrlo zanimljivog stručnog sadržaja je tijekom dva radna dana bio jako dobro posjećen (oko 150 sudionika).

Uz godišnju skupštinu HDFRM-a održanu 22. 1. 2016. g. održano je i još jedno stručno predavanje u Velikoj predavaonici HLZ-a, a održala ga je gastroenterologinja Tajana Pavić („Uloga nutritivne potpore u očuvanju mišićne funkcije“) iz KBC „Sestre milosrdnice“.

Kao i ranijih godina nastavljena je suradnja s institucijama (HLK, HLZ, HZZO, MZRH i HZJZ), uglavnom vezano za ranije navedene teme, prvenstveno položaj naše struke, uključivo i odgovarajuće vrednovanje našeg rada. U vezi s tim predsjednik našeg SD-a je 7. 3. 2015. uputio opširan dopis ministru zdravlja RH (S. Varga, dr. dent. med.) u kojem ga je upoznao sa značenjem i

mjestom naše struke i naših specijalista u sklopu sustava zdravstvene zaštite RH, te našim aktivnostima u sklopu europskih asocijacija, ukazavši mu na naše goruće probleme, koji se mogu okarakterizirati kao nepoštivanje obaveza, prava i odgovornosti za provođenje mjera i postupaka iz domene fizikalne i rehabilitacijske medicine (FRM). Ona su regulirane stečenom Licencom Hrvatske liječničke komore, proizlaze iz kompetencija, a na temelju provedenog plana i programa specijalističkog usavršavanja propisanih od strane MZRH, te je upoznat s kršenjima nadležnosti i stupnjem odgovornosti u poslu kolega LOM i nekih drugih specijalnosti, a prema odredbama profesionalnih zakona RH, kao što su važeći Zakon o liječništvu i Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Također, predsjednik našeg SD-a se ponovo obratio dopisom i odgovornima u HZZO-u (18. 3. 2015. g.) u smislu očitovanja o postupcima fizikalne terapije u rehabilitacijskim ustanovama i akutnim bolnicama i stručnom mišljenju o specijalističkim kompetencijama za indiciranje i specificiranje u domeni fizikalne medicine i rehabilitacije. Dopis o sličnim temama zaštite stručnog rada i kompetencija u području fizikalne i rehabilitacijske medicine predsjednik našeg SD-a je uputio i odgovornima u HLK-u (30. 5. 2015. g.). Rezultati ovih inicijativa biti će vidljivi tek početkom 2017. g.

U komunikaciji s HZZO-om, a na inicijativu predsjednice Sekcije za dječju rehabilitaciju, usvojen je naziv „dječji fizijatar“, te je od strane HZZO-a uvedena nova šifra DTP-a koju provodi doktor medicine, specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije, s puno boljim vrednovanjem.

Što se tiče užih specijalizacija nastavljena je komunikacija s nadležnim tijelima MZRH. Naime, dopis prvog dopredsjednika i ujedno voditelja povjerenstva specijalističkoga usavršavanja doktora medicine iz fizikalne medicine i rehabilitacije s nadopunama o izvorima iz EU pročitana je na jednoj od sjednica Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje, pohvaljeni smo kao struka radi utemeljenosti traženja, a zaključeno je, što se tiče svih užih specijalizacija, da će se od EU Komisije zatražiti prethodno mišljenje o našoj inicijativi da unutar naših specijalizacija ipak imamo uže specijalizacije i/ili akreditacijska područja. Potom će ići zahtjev prema voditeljima svih specijalizacija da se dostave odgovarajući planovi i programi. Shvatili smo da će to biti jako dugi put, s neizvjesnim ishodom, ali na tome smo i sljedećih godina uporno ustrajavali.

Data je podrška našeg SD-a, a od strane MZRH je odlučeno da se dio specijalističkog staža Fizikalne i rehabilitacijske medicine obavlja u Specijalnoj bolnici „Varaždinske toplice“ i u Specijalnoj bolnici „Goljak“.

Vezano za aktivnosti pojedinih sekcija, kolegica koje se bave dječjom neurorazvojnou rehabilitacijom, uz promjene nekoliko šifri DTP, HZJZ i MZRH su u prosincu 2015. g. prihvatili naš prijedlog za osnivanje Registra neurorizične

djece u Republici Hrvatskoj te kao jednog od utemeljitelja istog, prihvatili su od nas predloženu kolegicu Valentinu Matijević iz KBC Sestre milosrdnice u Zagrebu. Sekcija specijalizanata je iskazala zavidnu aktivnost, a njena tadašnja predsjednica Vedrana Vondrak sudjelovala je i na 13. sjednici UO-a HDFRM-a.

Tijekom 2015. g. radne skupine su napravile radne verzije nacionalnih smjernica za pojedina najčešća stanja i bolesti. Planirano je da će veliki, i nimalo jednostavan posao uz veliki trud svih autora, a naročito koordinatora ovog projekta, Simeona Grazija, biti finaliziran i prikazan na kongresu, u travnju 2016. g. u Šibeniku.

Tijekom 2015. g. naši su predstavnici bili aktivni u međunarodnim udrugama. Za napomenuti je da smo pokušali postati i domaćini Mediteranskom kongresu 2019. g. Mora se imati na umu da se kandidatura trebala predložiti na Mediteranskom kongresu početkom listopada 2015. g. u Aleksandriji (Egipat), koji se, na žalost, odvijao u času kada je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH, građanima Hrvatske zabranilo putovanje u Egipat (nakon svirepog umorstva jednog državljanina RH), pa smo kandidaturu istakli pismom, uz odobrenje nadležnih iz Mediteranskog foruma, te smo kolegi iz Slovenije, Klemenu Grabljevcu dali punomoć da nas predstavlja pri izboru za domaćina Mediteranskog kongresa. Na žalost, sastanku je nazočio vrlo mali broj delegata iz Europe te je domaćinstvo dobio Maroko.

Splitski Medicinski fakultet potpisao je protokol za Erasmus suradnju s Fakultetom u Anconi, te je tako u Splitu gostovala Maria Gabriella Ceravolo, inače predsjednica Europskog odbora za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu UEMS-a, s nizom predavanja za studente i liječnike, što se nastavilo i sljedećih godina na Medicinskom fakultetu.

Ono što smo kao SD nastavili jest podržavanje sudjelovanja naših mladih kolega u školama u Marseilleu i Siracusi, o trošku HDFRM-a i organizatora edukacije, iako za školu u Marseilleu te 2015. g. godine nije bilo zainteresiranih specijalizanata.

Časopis „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“ nastavio je redovito izlaziti. Odlučeno je da će u sklopu aktivnosti suradnje Cochrane centra i našeg SD-a u našem stručnom časopisu „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“ biti uvedena i posebna rubrika, tzv. Cochrane kutak.

U razdoblju između dvije godišnje skupštine HDFRM, one redovite, održane u Zagrebu 22. 1. 2016. g. i izborne skupštine 27. 2. 2017. g. održane u Zagrebu HDFRM je najviše aktivnosti imao u vezi organizacije 6. hrvatskog kongresa Fizikalne i rehabilitacijske medicine, s međunarodnim sudjelovanjem, koji se održao u Šibeniku.

U navedenom razdoblju održao je šest (6) sastanaka UO: 15. 4. 2016. g. u Šibeniku, tijekom održavanja 6. kongresa FRM-a, 12. 10. 2016. g. i 12. 12. 2016. g. u Zagrebu, elektronska sjednica UO 27. 1. 2017. g. (radi pripreme izborne skupštine), 10. 2. 2017. g. u Zagrebu te 27. 2. 2017. g. u Zagrebu, prije Izborne skupštine HDFRM-a HLZ-a.

Što se tiče suradnje s institucijama i organizacijama vrijedno je istaknuti sastanak s predstavnicima HLK-a 29. 6. 2016. g. u prostorijama HLK-a na naše traženje te 28. 11. 2016. g. na traženje HLK-a. Potom smo imali zajedničke sastanke s predstavnicima HLK-a, MZRH i HZZO-a 29. 11. 2016. g. i 3. 2. 2017. g. u prostorijama HZZO-a, kada smo, nakon dobro pripremljenog i argumentiranog izlaganja našeg predsjednika SD-a, konačno definirali pitanje kompetencija LOM u odnosu na našu struku, ugovaranje i cijenu usluga. Zaključno, zaštili smo našu struku, te je onemogućeno onim liječnicima, koji nemaju edukaciju i licencu, a prvenstveno se radi o LOM, da provode i od HZZO-a naplaćuju usluge za koje nisu kompetentni. Time je okončana četverogodišnja borba za poštivanje zakona, rezultirajući novim zakonskim aktom i zaštitom naše struke, točno kako smo godinama tražili, tako da je naša delegacija na sastanku (Vlak, Grazio, Moslavac, Lekić) zadovoljna napustila središnjicu HZZO-a.

Nakon rečenog sastanka, postignutog dogovora i promjene zakonske regulative na tu temu, kao jedna od rijetkih europskih zemalja, koja je u svom naumu uspjela i zaštila dignitet naše specijalizacije, za isto je iskazan veliki interes i glavnog urednika European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine (EJPRM), tako da je pismo uredniku u 8/2017. g. na tu temu i publicirano u EJPRM-u, uz velika odobravanja i pohvale međunarodne rehabilitacijske obitelji. Time smo naš napor i put rješavanja takvih problema učinili vidljivim i znanstvenoj i stručnoj zajednici u EU.

Središnji događaj, u smislu stručnih aktivnosti, u 2016. g. je bio 6. hrvatski kongres HDFRM-a s međunarodnim sudjelovanjem, koji je u hotelskom kompleksu „Solaris“ okupio 370 sudionika od 14. do 17. 4. 2016. g. Uz specijaliste fizikalne medicine i rehabilitacije iz svih krajeva Hrvatske, sudjelovali su i naši gosti iz inozemstva: iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Njemačke, Italije, Kosova i Švedske. Za napomenuti je da su među njima bili i brojni uglednici, sve vrhunski stručnjaci iz rehabilitacijskog područja, članovi krovne europske udruge rehabilitacijskih društava, koji su se vrlo rado odazvali našoj molbi da budu pozvani predavači na Kongresu: Christoph Gutenbrunner, Franco Franchignoni, Nika Goljar, Boya Nugraha, Christoph Schmitz, Maria Gabriella Ceravolo, Nataša Kos i Klemen Grabljevec. Program kongresa je bio koncipiran tako da svi zajedno ponovimo ono što najčešće radimo u našim ambulantomama, domovima zdravlja i bolnicama, ali i da naučimo nešto o novim

modernim tehnologijama, koje bi trebale značajno unaprijediti našu struku i omogućiti nam da ishodi našeg liječenja budu još bolji. Kongres je imao četiri glavne teme: „Nove tehnologije u rehabilitacijskoj i fizikalnoj medicini“, „Rehabilitacija osoba starije dobi“, „Rehabilitacija post-traumatskih stanja lokomotornog sustava“ i „Neurorehabilitacija“. Tijekom kongresa je održano 40 predavanja, u čemu je sudjelovalo 36 pozvanih predavača iz Hrvatske i inozemstva. Uz prethodno spomenute teme koje su bile iznijete usmenim izlaganjima, bila je i vrlo bogata poster-prezentacija, za koju je pristiglo 80 sažetaka, koju su svi sudionici kongresa kroz dva dana mogli pregledati i s autorima ispred postera raspraviti njihove sadržaje. Stručna i znanstvena predavanja te iznošenje vlastitih iskustava uz zanimljive teme simpozija omogućili su nam da proširimo svoja saznanja, a konstruktivna rasprava, da izgradimo čvršće stručne stavove o našoj struci. Završetak radnog dijela kongresa obilježilo je predstavljanje smjernica u rehabilitacijskoj medicini, na što smo posebno ponosni. To je bio jedan od strateških ciljeva ovog UO-a HDFRM-a kod preuzimanja upravljanja SD-om u četverogodišnjem mandatu. Smjernice za rehabilitaciju: bolesnika s amputacijom donjih udova, bolesnika nakon prijeloma u području proksimalnog okrajka bedrene kosti, bolesnika nakon moždanog udara, bolesnika s traumatskom ozljedom mozga, djece s neurorazvojnim poremećajima i bolesnika s osteoartritisom kuka i/ili koljena i nakon ozljede kralježnične moždine objavljene i na web-stranici (<https://hdfirm.org/edukacija/>), publicirane su u časopisu „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, koji je bio sastavni dio radnih materijala za svakog učesnika kongresa. Kvaliteta i raznolikost tema kao i društvene aktivnosti, od kojih je bila najzanimljivija tzv. „Rehatlon“ - utrka (na 1 km i 5 km), u kojoj je sudjelovalo 140 sudionika kongresa, doprinijela je da je kongres svima bio još zanimljiviji.

Uz potporu (organizacijsku, ne i financijsku) HDFRM u Splitu je 1. - 2. 10. 2016. g. na Medicinskom fakultetu održan poslijediplomski tečaj I kategorije „Ortotska potpora rehabilitaciji osteoartritisa i ozljeda koljena i nožnog zgloba“, koji je bio izuzetno dobro posjećen.

Također, održan je jedan Stručni sastanak u Zagrebu (12. 12. 2016. g.), kad su, u predavaonici HLZ-a, dva stručna predavanja održali naši mladi članovi koje je Društvo bilo uputilo na edukaciju u Marseille i Siracusu. Marta Vukorepa održala je stručno predavanje na temu „Electroprocedure-Up To Date“, a Jasmin Nikšić održao je predavanje na temu „European school Marseille“.

Još jedno pitanje je tijekom 2016. g. došlo u fokus, a proteglo se i na kasnije godine djelovanja SD-a, a to je pružanje službene mogućnosti da se specijalizantima fizikalne medicine i rehabilitacije uvaži uspješno položeni Europski ispit UEMS PRM Odbora kao alternative nacionalnom pisanom ispitu iz specijalnosti fizikalna medicina i rehabilitacija. Inicijativu voditelja

specijalističkog usavršavanja su podržali Upravni odbor našeg SD-a, kao i Nacionalni menadžer UEMS PRM Odbora. U opširno obrazloženoj podršci Nacionalnog menadžera je između ostalog istaknuto da od 2008. g. svake godine u Hrvatskoj, u isto vrijeme, kao u ostalim zemljama članicama provodi Europski ispit, i to, kao i na razini cijele EU, s osobitom pažnjom na tajnost podataka, a da se baza pitanja konstantno proširuje (time nema ponavljanja). Do tada smo u Hrvatskoj imali 27 europski certificirana specijalista, što je oko 10 % specijalista FMR-a koji rade u našoj zemlji, od čega je većina certificirala europskim ispitom. Kao SD možemo se pohvaliti i s 5 trenera (od oko 100 u Europi) i 2 obučna centra, čime se hrvatska FMR i naša država visoko pozicionirala u stručnom i profesionalnom smislu. Kako je europski ispit pisani, a hrvatski ispit je prema izmjenama i dopunama Pravilnika pisani i usmeni, naša inicijativa je prvotno bila da Europski ispit ne bi bio obveza, već bi specijalizanti koji žele mogli ići na taj ispit (bez obveze pokrivanja troškova ispita), a u slučaju da polože kod nas bi polagali samo praktični dio specijalističkog ispita (dio s bolesnikom). To je bilo raspravljano na sjednici Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine pri MZRH, te je s njima vođena i službena prepiska. U službenom odgovoru MZRH od 12. srpnja 2016. g. navedeno je: "...Ministarstvo zdravlja će specijalistima na njihov zahtjev priznati položeni ispit pred Europskim odborom Europske udruge medicinskih specijalista u Republici Hrvatskoj. Međutim, obvezu polaganja specijalističkog ispita nakon obavljenog specijalističkog staža u Republici Hrvatskoj propisuje članak 142. Zakona o zdravstvenoj zaštiti..."

S obzirom na tu izmjenu Pravilnika, kojom se predviđalo da svi specijalistički ispiti imaju pisani i usmeni dio od strane MZRH tijekom 2016. g. smo bili dobili zadatak za sastavljanje pitanja za pisani dio ispita. Planirano je da svaki ispitni rok sadrži 70-ak pitanja, a fond pitanja najmanje 200 pitanja, koja je potrebno nadograđivati i dopunjavati, dok bi se sam ispit održavao na jednom ili istodobno na više mjesta - na medicinskim fakultetima u RH koji provode ispit. Radna skupina za specijalističko usavršavanje iz fizikalne medicine i rehabilitacije pri MZRH, se, pod vodstvom voditelja, inače i prvog dopredsjednika našeg SD-a, na to pripremala. Unatoč literaturi koja je s naše strane bila određena, kao i podjeli područja za sastavljanje pitanja, to zbog problema koji su bili izvan naših ingerencija u konačnici nikad nije provedeno. Naši delegati u europskim asocijacijama i dalje su bili aktivni i skrenuli su pažnju na sebe, na rad našeg društva i postojanje stručnog časopisa HDFRM-a, čime i sveukupno Društvo uživa ugled u zajednici EU PRM Odbora. Nastavili smo podržavati naše mlade kolege, specijalizante, uz financijsku podršku Društva, na sve edukacije koje nam EU asocijacije nude, one u Marseilleu i u Siracusi.

U smislu financijskog konsolidiranja i smanjenja troškova rada SD-a, odlučeno je da će se pokušati dobiti nešto povoljnija ponuda za tiskanje i lektoriranje časopisa FRM-a u 2017. g.

Zbog činjenice da je krajem 2016. g. preminuo naš dugogodišnji suradnik i osoba zadužena za web-stranicu, ing. Zvonimir Barišić, postojala je potreba da nađemo novog suradnika, s ciljem da dobijemo jednako kvalitetnu, a relativno povoljnu ponudu.

Što se tiče aktivnosti sekcija u 2016. godini u tom smislu nije bilo značajnijih aktivnosti, osim Sekcije specijalizanata.

God. 2016. predsjednik i prvi dopredsjednik našeg SD-a postali su članovi Uredničkoga odbora stožernog europskog fizijatrijskog časopisa *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*, što govori u prilog ugleda koji oni kao stručnjaci, ali i naše SD uživa u stručnoj i znanstvenoj zajednici. Krajem 2016. g. razveselila nas je još jedna vijest, kao potvrda znanstvenih postignuća vodećih članova SD-a, a to je da je prvi dopredsjednik SD-a, prof. dr. sc. Simeon Grazio, primljen za redovitog člana Akademije medicinskih znanosti Hrvatske.

2017. - 2021. god.

Na izbornoj skupštini održanoj u Zagrebu 27. 2. 2017. g. izabrani su sljedeći dužnosnici HDFRM-a HLZ-a, za novo četverogodišnje mandatno razdoblje: predsjednik – Tonko Vlak, prvi dopredsjednik – Simeon Grazio te članovi Upravnog odbora (UO): Ana Aljinović, Dubravka Bobek, Ivica Fotez, Frane Grubišić, Nadica Laktašić Žerjavić, Valentina Matijević, Saša Moslavac, Blaženka Nekić i Iva Žagar.

U periodu između dvije godišnje skupštine HDFRM-a HLZ-a, one izborne i redovite godišnje skupštine 19. 1. 2018. g. održane u Zagrebu, SD je imao brojne aktivnosti, uvjetovanih ranije preuzetim obvezama, boljom suradnjom s institucijama u RH (MZRH, HLK, HZZO i dr.) i potrebama za boljom međunarodnom suradnjom i međunarodnim aktivnostima unutar stručnih EU organizacija.

SD je u proteklom periodu između dvije skupštine održao šest (6) sastanaka UO-a na kojima se raspravljalo o tekućim problemima Društva, aktivnostima, planovima, zadacima i obvezama koje smo morali napraviti u svrhu unapređenja struke i očuvanja njenog digniteta te jedan Stručni sastanak u Zagrebu (2. 6. 2017. g.). Sjednice UO-a su bile održane 24. 3. 2017. g. u Zagrebu, 2. 6. 2017. g. u Zagrebu, 10. 7. 2017. g. u Zagrebu, 29. 9. 2017. g. u Varaždinskim Toplicama, 10. 2. 2017. g. 28. 10. 2017. g. u Dubrovniku (tijekom

održavanja godišnjeg kongresa Hrvatskog reumatološkog društva) te 19. 1. 2018. g. u Zagrebu, prije godišnje skupštine HDFRM-a HLZ-a.

Bilo je i brojnih aktivnosti na promociji, zaštiti i unapređenju struke u Hrvatskoj.

Ipak, najviše aktivnosti je bilo u vezi organizacije 7. hrvatskog kongresa Fizikalne i rehabilitacijske medicine, s međunarodnim sudjelovanjem, koji je bio planiran za travanj 2018. g.

Na konstituirajućoj (prvoj) sjednici novog UO-a 24. 3. 2017. g. u Zagrebu iz članova UO-a za drugog dopredsjednika Društva je izabran Saša Moslavac (nacionalni menadžer u UEMS-a), za rizničarku Blaženka Nekić, a za tajnicu Daniela Šošo, koji su se tih dužnosti i prihvatili. U UO-u su kooptirani Katarina Sekelj Kauzlarić (predstavnica HDFRM-a u Skupštini HLZ-a i delegat HDFRM-a HLZ-a pri UEMS-u), Tea Schnurrer Luke Vrbanić (KBC Rijeka) i Darija Granec (Krapinske Toplice). Obrazloženja za ova imenovanja su vrlo logična: radi se o istaknutim članovima našeg Društva koji će nam omogućiti da u UO-u imamo predstavnike iz svih regija Hrvatske, kao i naše predstavnike u krovnim tijelima HLZ i UEMS, a omogućili smo i zastupljenost obiju najvećih rehabilitacijskih ustanova u upravi Društva (SB Varaždinske i Krapinske toplice). Frane Grubišić je uz delegata u ESPRM-u potvrđen za glavnog urednika časopisa „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“.

Kao i ranijih godina, suradnja s institucijama (HLK, HLZ, HZZO, MZRH i HZJZ) odvijala se na načelima međusobnog uvažavanja, bez obzira na to u kojem opsegu će institucije moći poslušati struku i uvažiti njene zahtjeve. I 2017. g. smo bili svjedoci da se svakom promjenom predstavnika u državnoj administraciji, koji s nama surađuju kao članovi radnih grupa, svaka rasprava započinje od početka, jer naši dokumenti nisu bili poznati predstavnicima državnih institucija te se od nas opetovano tražilo da ih opet pošaljemo na uvid. Svi podaci o temama i rezultatima razgovora zajednički su evaluirani na sastancima UO-a te su svim članovima HDFRM-a HLZ-a bili dostupni za uvid na našoj novoj web-stranici.

Na godišnjem stručnom sastanku HDFRM-a, održanom u Zagrebu 2. 6. 2017. g. proslavljena je važna obljetnica osnutka i djelovanja našeg stručnog društva, zajedno s još dva stručna društva HLZ-a (Reumatološko i Balneološko), bliska našoj djelatnosti. Tema stručnog sastanka i predavanja je bila: „70. godišnjica osnutka zajedničkog društva - preteče triju stručnih društava HLZ-a“. Povodom rečene obljetnice naše Društvo je 2017. g. nagrađeno i Odličjem HLZ-a tako da je predsjedniku SD-a 7. 10. 2017. g. uručena Povelja HLZ-a, namijenjena HDFRM-u HLZ-a i s ponosom je postavljena na našoj mrežnoj stranici SD-a.

Aktivno smo sudjelovali u proslavi 60. godišnjice bolničkog odjela SB „Varaždinske toplice“ 30. 9. 2017. g., kada smo u našoj stožernoj rehabilitacijskoj ustanovi održali i sastanak UO-a Društva, kao i na Mediteranskom kongresu PRM-a na Malti (11/2017.), gdje smo iznijeli i obrazlagali svoju kandidaturu za domaćinstvo kongresa 2021. g. Međutim, u vrlo tijesnoj utrci, pretekao nas je Jordan (preglasavanjem 12:10 glasova), tako da u našem mandatu neće biti ostvarena naša želja da budemo domaćin ovog važnog stručnog skupa. Aktivno smo sudjelovali, kao suorganizatori na 5. slovensko-hrvaškom simpoziju rehabilitacijske medicine, održanom u Dolenjskim Toplicama 17. - 18. 11. 2017. g., gdje su naši članovi imali zapažena izlaganja, poglavito iz područja onkološke rehabilitacije.

Aktivno smo sudjelovali na sastancima naših radnih skupina, a zabilježene su i važne aktivnosti predstavnika HDFRM-a u radu drugih institucija. Tako smo 26. 5. 2017. g. aktivno sudjelovali na nacionalnom Kongresu Hrvatskog društva za kvalitetu HLZ-a: Kvaliteta u fizikalnoj i rehabilitacijskoj medicini - sekcija na međunarodnom Simpoziju u Biogradu (Tonko Vlak, Saša Moslavac, Katarina Sekelj-Kauzlarić). Dana 8. 6. 2017. g. također smo aktivno sudjelovali na proslavi povodom osamostaljenja Cochrane Centra Hrvatska u Splitu (Tonko Vlak, Frane Grubišić), budući da smo mi bili prvo stručno društvo HLZ-a koje je potpisalo ugovor o suradnji s Cochrane centrom Hrvatska.

Na sastanku u uredu Pravobraniteljice za djecu održanom 12. 6. 2017. g. u Zagrebu, pozvani predstavnik HDFRM-a je bila Valentina Matijević, kao i na sastanku stručnih društava i komora na inicijativu Pravobraniteljice za djecu održanom 12. 10. 2017. g. Tijekom 2017. g. od našeg SD-a je traženo i izdano Stručno mišljenje o više stručnih pitanja: Stručno mišljenje o uvrštenju Botoxa na listu HZZO-a (Ž.Bakran 01/17), Stručno mišljenje o uvrštenju Transfer daske na listu pomagala (HUPT 04/17), Stručno mišljenje potpore osnivanja centra za robotiku u Krapinskim toplicama (06/17) i Stručno mišljenje o pravima propisivanja ortoza za korekcije skolioza (HZZO 07/17). I tijekom 2017. g. članovi radne skupine za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju pri MZRH su se dogovarali oko pisanog dijela specijalističkog ispita, a bilo je puno nejasnoća i upita iskazanih od strane i drugih voditelja specijalističkog usavršavanja prema MZRH, pa se u tom smislu nije daleko otišlo. Također, vođena je komunikacija voditelja specijalističkog usavršavanja iz fizikalne medicine i rehabilitacije u vezi priznavanja Europskog ispita kao dijela nacionalnog specijalističkog ispita, ali bez konkretnog rezultata. Dio koji se ne odnosi striktno na rad HDFRM-a, ali je važan za našu struku i edukaciju specijalizanata, bili su stručni posjeti od strane MZRH trima velikim ustanovama (KBC Zagreb, KBC Sestre milosrdnice - Zagreb i KBC Split), za provjeru kvalitete specijalističkog usavršavanja doktora medicine iz fizikalne medicine i rehabilitacije, provedeni u veljači 2017. g. Zaključak povjerenstva

za sve tri ustanove je bio da zadovoljavaju uvjete za provođenje specijalističkog usavršavanja iz fizikalne medicine i rehabilitacije. Pri tome su u izvješću date i preporuke za određenim poboljšanjima, među kojima se napose ističe neusklađenost aktivnosti u smislu specijalističkog usavršavanja između pročelnika Zavoda i glavnoga mentora u KBC Split, gdje je potonjem onemogućeno optimalno voditi specijalizante kroz specijalističko usavršavanje.

Drugi dopredsjednik našeg SD-a imao je brojne i važne aktivnosti u izradi nove Bijele knjige i e-booka iz FRM-a, koje je s uspjehom obavio, uz brojne pohvale svih međunarodnih čimbenika. Ranije preuzete obveze našeg SD-a, koje se odnose na aktivno sudjelovanje u radu europskih udruženja, u kojima su naši članovi i do sada aktivno sudjelovali i imali zapažene funkcije, su se redovito odvijale tijekom 2017. godine. I dalje smo podržali upućivanja mladih kolega, uz financijsku podršku SD-a, na sve edukacije koje nam EU asocijacije nude, a to su 2017. g. bile edukacije u Marseilleu i Siracusi. Podržan je rad časopisa „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, a u smislu financijskog konsolidiranja i smanjenja troškova rada SD-a, pokušalo se dobiti i nešto povoljniju ponudu za tiskanje i lektoriranje časopisa te prelazak na e-formu časopisa, što se pokazalo i korisnim i uspješnim.

Nakon dosta truda i muke web administrator nam je omogućio da imamo primjerenu web-stranicu, sada i s novom aplikacijom, koja omogućuje dostupnost pojedinih podataka samo logiranim članovima HDFRM-a HLZ-a, koji uredno podmiruju godišnju članarinu. Nova web-stranica (<https://hdfrm.org>) postala je aktivna početkom veljače 2018. g.

U periodu između dvije godišnje skupštine HDFRM-a HLZ-a, redovite izvještajne skupštine 19. 1. 2018. g. održane u Zagrebu i one planirane krajem u svibnju 2019. g., HDFRM je bio aktivan na promociji, zaštiti i unapređenju struke u Hrvatskoj, ali i potrebama za boljom suradnjom s institucijama RH, te unapređenju međunarodne suradnje i međunarodnim aktivnostima unutar stručnih PRM EU organizacija.

U tom periodu održano je pet (5) sastanaka UO-a na kojima se raspravljalo o tekućim problemima našeg SD-a, aktivnostima, zadacima i obvezama koje smo morali napraviti u svrhu unapređenja struke i očuvanja njenog digniteta te jedan stručni sastanak u Zagrebu (7. 12. 2018. g.), što je uz 7. nacionalni kongres predstavljalo izuzetno veliki broj aktivnosti. Sjednice UO-a su bile održane 20. 4. 2018. g. u hotelu „Solaris“, tijekom održavanja nacionalnog kongresa, 14. 5. 2018. g. je održana e-sjednica radi potrebe brzog i koordiniranog djelovanja u svezi mogućnosti ostvarivanja užih specijalizacija u našoj struci, 3. 10. 2018. g. u Zagrebu, 7. 12. 2018. g. u Zagrebu, kada je održan i stručni sastanak Društva, te 8. 3. 2019. g. u Zagrebu

Na sjednici UO-a 20. 4. 2018. g. u „Solarisu“, na osobni zahtjev dosadašnje tajnice Društva, Daniele Šošo, ista je razriješena dužnosti uz zahvalnost za dosadašnji rad, koju je dobila od svih članova UO-s HDFRM-a. Za novu tajnicu je imenovana Mirela Stipić, djelatnica KBC Split, koja je pak kasnije (na sjednici UO-s 8. 3. 2019.) na osobni zahtjev, a zbog nesnalaženja na funkciji tajnice, razriješena te funkcije.

Godišnji stručni sastanak HDFRM-a HLZ-a održan je u Zagrebu 7. 12. 2018. g., kada je tom prilikom predstavljena i nova knjiga-udžbenik autora M. Uremović, S. Davila i suradnici „Rehabilitacija ozljeda lokomotornog sustava“, koja će biti vrlo važno štivo našim mlađim kolegama u procesu spremanja specijalističkog ispita. Tom prilikom je predstavljena i nova Bijela knjiga te e-udžbenici EU Boarda PRM, za koje smo dobili odobrenje da se mogu koristiti u procesima edukacije, ponosni na činjenicu da su u njihovom stvaranju sudjelovali i stručnjaci iz naše domovine. Održana su i dva stručna predavanja, naših mlađih kolega, koje su uz potporu društva i ove godine bili na edukaciji u inozemstvu, Valentina Delimar i Ana Čučković.

Središnji događaj je bio održavanje 7. hrvatskog kongresa fizikalne i rehabilitacijske medicine s međunarodnim sudjelovanjem, koji je održan u Šibeniku, točnije u novom Kongresnom centru „Amadria“ (Solaris), 19. - 22. travnja 2018. g.

Nakon što su se dosadašnji kongresi održavali u Zadru, Opatiji, Varaždinskim Toplicama, Zagrebu i Šibeniku, kongres je ponovo bio u hotelskom kompleksu „Solaris“, sada u novom kongresnom centru „Amadria“. Ugostili smo oko 400 sudionika, iz svih krajeva Hrvatske, ali i naših gostiju iz inozemstva: iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Italije i Belgije. Za napomenuti je da su među njima bili i brojni ugledni gosti, sve vrhunski stručnjaci iz rehabilitacijskog područja, članovi krovne europske udruge rehabilitacijskih društava, koji su se vrlo rado odazvali našoj molbi da budu pozvani predavači na Kongresu: Maria Gabriella Ceravolo, Nataša Kos, Klemen Grabljevec, Stefano Negrini i Carlote Kiekens.

Na kongresu smo imali četiri glavne teme: Nove tehnologije u rehabilitacijskoj i fizikalnoj medicini, Rehabilitacija reumatoloških bolesnika, Rehabilitacija ortopedsko-traumatoloških bolesnika i Neurorehabilitacija. Održan je i Okrugli stol o Kvaliteti u fizikalnoj i rehabilitacijskoj medicini, edukacijske Radionice namijenjene našoj sekciji specijalizanata s temama primjene radiofrekvencije u liječenju sportskih ozljeda te primjene visokoinduktivne tehnologije u liječenju kronične boli, a govorilo se i o utjecaju farmakoterapije na kvalitetu života naših bolesnika. Kao novost, održana su i usmena priopćenja 10 odabranih prispjelih kongresnih radova, mahom mlađih autora, sekcija koja je bila izuzetno kvalitetna, dobro posjećena i obećavajuća

kao dio sljedećih kongresa. Nekoliko sponzoriranih simpozija-predavanja doprinijelo je raznolikosti i zanimljivosti kongresnim sadržajima, a slušačima ponudilo najnovije spoznaje o liječenju pojedinih bolesti i stanja. Tako je održano 46 predavanja, u čemu je sudjelovalo 25 pozvanih predavača iz Hrvatske i inozemstva. Uz naprijed spomenute teme koje su bile iznošene usmenim izlaganjima, imali smo i vrlo bogatu izložbu brojnih radova prispjelih za „Poster prezentaciju“, za koju je pristiglo 66 sažetaka, koju su svi sudionici kongresa kroz dva dana mogli pregledati i s autorima prodiskutirati ispred postera. Raznolikost tema i planirane društvene aktivnosti, od kojih je bila najzanimljivija tzv. „Rehatlon“ – utrka (na 1 km i 5 km) u kojoj je sudjelovao veliki broj sudionika kongresa, doprinijele su da su nam kongresni dani u Šibeniku svima bili dodatno zanimljivi.

Stručna i znanstvena predavanja te iznošenje vlastitih iskustava uz interesantne teme simpozija omogućili su nam da proširimo svoja saznanja, a konstruktivna rasprava, da izgradimo čvršće stručne stavove o našoj struci.

Završetak radnog dijela kongresa obilježio je Okrugli stol o značenju i važnosti Cochrane inicijative u rehabilitacijskoj medicini, na što smo posebno ponosni, budući da je to bio jedan od strateških ciljeva ovog UO-a HDFRM-a kod preuzimanja časti da upravlja Društvom u četverogodišnjem mandatu. Tom prilikom su se u rad Kongresa uključile i naše uvažene kolegice iz Cochrane centra Hrvatska, koji djeluje pri Medicinskom fakultetu u Splitu, Livia Puljak i Ana Marušić, a upoznali smo se s radom i aktivnostima Cochrane Rehabilitation Field. Za napomenuti je da je taj značajni skup završio svečanošću potpisivanja Memoranduma o razumijevanju i suradnji rečene institucije i HDFRM-a HLZ-a, potpisan od strane S. Negrinija i T. Vlaka, pri čemu je Hrvatska postala prva europska zemlja koja je potpisala tu inicijativu, što nas čini posebno ponosnim, a što je omogućilo da se o Hrvatskoj piše i na naslovnicama Cochrane web stranice tih dana. Ukratko, imali smo vrlo poticajan, kvalitetan i dobro organiziran nacionalni kongres fizikalne i rehabilitacijske medicine, na koji moramo biti ponosni svi, od organizatora, organizacijskog odbora, do sudionika kongresa.

Prioritetni posao članova i ovog UO-a bio je da uspostavimo dobar kontakt s institucijama koje određuju zakonodavne okvire djelovanja, rada, cijena naših postupaka i plaćanja naših usluga te pozicioniraju fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u sveukupnom sustavu zdravstva RH te nastavimo dobru suradnju, koja je ostvarena u prethodnim godinama, što je u konačnici dovelo i do stvaranja nekoliko strateških dokumenata HDFRM-a. Na tome smo ustrajno radili, i u tome smo u konačnici i uspjeli. Dakle, suradnja s HLK-om, HZZO-om, MZRH i HZJZ-om, koja je od 2013. g. uspostavljena kao partnerski odnos, održala se i kroz 2018. g. Odazivali smo se na sve pozive

za suradnju, u zadanim vremenskim okvirima i o predloženim temama, o čemu je redovito izvješćavano i čelništvo HLZ, a sama činjenica da je svaki put za mišljenje pitano i naše SD, najbolje govori o međusobnom uvažavanju. Podaci o temama i rezultatima razgovora uvijek su zajednički evaluirani na sastancima UO-a te su svim članovima HDFRM-a HLZ-a bili dostupni za uvid na našoj web-stranici. Tamo se mogu naći i svi zapisnici s naših sastanaka, što rad uprave Društva čini prepoznatljivim i transparentnim. Problem u tom zajedničkom radu koji je stalno prisutan je da državna administracija vrlo često mijenja svoje predstavnike, pa nisu upoznati s onim o čemu je već raspravljeno i što je dogovoreno, kako se ponovno dogodilo i na zajedničkom sastanku na temu korištenja robotike u institucijama rehabilitacijske medicine, a u svrhu provođenja neurorehabilitacije.

Najveći i najznačajniji napor je napravljen radi potreba stjecanja užih specijalizacija unutar naše struke, gdje je najveći teret tog zahtjevnog posla podnio Simeon Grazio, voditelj specijalističkog usavršavanja iz područja FRM-a pri MZRH. Nakon objave u Narodnim novinama od 25. 4. 2018. g. Pravilnika o stjecanju statusa specijalista iz uže specijalizacije u koordinaciji voditelja specijalističkog usavršavanja iz fizikalne medicine i rehabilitacije pri MZRH, Simeona Grazija, članovi radne grupe pri MZRH u sastavu (abecednim redom): Žarko Bakran, Mira Kadojić, Tatjana Kehler, Porin Perić i Tonko Vlak predložili su četiri navedena područja užih specijalizacija. Navedeni prijedlog je prihvaćen na 8. sjednici Upravnog odbora Hrvatskog društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (14. svibnja 2018. g.). Na prijedlog predsjednika SD-a oformljene su radne grupe za pojedine predložene uže specijalizacije. Slijedi navod sastava radnih grupa. Dječja rehabilitacija: Valentina Matijević - voditelj, Senka Fruk, Sunčica Martinec i Asja Rota Čepnja; Rehabilitacija osoba s amputacijom udova: Neven Ištvanović - voditelj, Tea Schnurrer Luke Vrbanić i Tamara Vukić; Reumatološko-ortopedska rehabilitacija: Simeon Grazio - voditelj, Ana Aljinović, Dubravka Bobek i Frane Grubišić; Rehabilitacija neuroloških bolesnika: Saša Moslavac - voditelj, Žarko Bakran, Aleksandra Moslavac i Senka Rendulić Slivar. Danom 10. 9. 2018. g. dovršeni prijedlog užih specijalizacija iz fizikalne medicine i rehabilitacije, koji je uključio usklađeno obrazloženje, i razrađeni program potpisani od strane predsjednika našeg SD-a i voditelja specijalističkog usavršavanja upućeni su Ministru zdravstva RH, a u CC-u i državnom tajniku MZRH i predsjedniku Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine MZRH, zamjenici predsjednika Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine MZRH i pomoćniku Ministra zdravstva RH te višoj savjetnici u MZRH. Dopis s obrazloženjem i plan užih specijalizacija objavili smo u našem časopisu Fizikalna i rehabilitacijska medicina (<https://hdfirm.org/wp-content/uploads/2020/01/fizikalna-rehabilitacija-1-2-2019-1>).

pdf). Dodatno, o našem prijedlogu za uže specijalizacije zatražili smo mišljenje i podršku HLK-a, ali odgovor nismo dobili. Naš prijedlog je uvršten u dnevni red sjednice Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine pri Ministarstvu zdravstva RH održanoj 7. studenog 2018. g. U raspravi o toj točki dnevnog reda Povjerenstvo nije zauzelo decidirani stav prihvaća li ili odbija naš prijedlog. Pisani odgovor, odnosno stav kako Povjerenstva tako i Ministarstva o našem prijedlogu, nikad nismo dobili. Mora se imati na umu činjenicu da u EU nema službeno priznatih užih specijalizacija iz fizikalne medicine i rehabilitacije, već čini se da EU poznaje samo akreditacijska područja.

Nastavljene su aktivnosti u vezi priznavanja Europskog ispita kao nacionalnoga. Raspravljano je hoćemo li zauzeti stav da bi se priznao Europski ispit iako nema praktični dio. Dana 30. 5. 2018. g. voditelj specijalističkog usavršavanja iz fizikalne medicine i rehabilitacije uputio je dopis Nacionalnom povjerenstvu za specijalističko usavršavanje doktora medicine MZRH, te je od Ministarstva u tom smislu zatražena pisana potvrda, a i uz podrška Sekcije i Odbora za fizikalna i rehabilitacijsku medicinu UEMS-a. Ako se Europski ispit prizna kao nacionalni ispit, to smanjuje i cijenu pristupa tom ispitu, koju sada snose sami kandidati. Takvu potvrdu ili službeni odgovor od MZRH nikad nismo dobili.

U okviru rada radne grupe za specijalističko usavršavanje iz fizikalne medicine i rehabilitacije pri MZRH predloženi su kriteriji za ispitivače na specijalističkim ispitima. Također, učinjene su daljnje pripreme za eventualno sastavljanje pitanja iz pisanog dijela specijalističkoga ispita, ali konkretnom pisanju samih pitanja nije se pristupilo zbog nedostatnih uputa od strane MZRH.

U svibnju 2018. g. dovršen je još jedna značajna aktivnost HDFRM, a to je da smo nakon 6 mjeseci (bez pripremnih radnji) sastavili hrvatsku modifikaciju ICF generičkog (rehabilitacijskog) seta. Naime, kao dio međunarodnih napora razvoja i implementacije nacionalnih modela ICF-a, HDFRM je odlučio organizirati prijevod i prilagodbu jednostavnih, intuitivnih opisa ICF Rehabilitacijskog seta (30 kategorija, uključivo 7 kategorija Generičkog seta), kasnije nazvanog ICF-generički set na hrvatskom jeziku. Pri tome se nastojalo naglasiti osnovno značenje/koncept pojedine kategorije, vodeći računa da stilski bude pogodno za svakodnevnu uporabu.

Rad na ovoj akademskoj/nekommercijalnoj prilagodbi i stvaranju hrvatske inačice odvijao se kroz 3 multidisciplinarnе radne grupe, a uključio je bio 19 stručnjaka, koji rade u različitom okruženju (različite vrste ustanova iz područja FMR) i u različitim dijelovima Hrvatske, a sve je koordinirao Simeon Grazio. Kroz sastanke radnih grupa i plenarne sastanke konsenzusom, uz prijevod na hrvatski i provjeru prijevoda natrag na engleski jezik došlo se do finalne hrvatske inačice ovog upitnika. O samom razvoju tog seta i učesnicima u

izradi istog, kao i sama hrvatska inačica mogu se naći na web-stranici našeg SD (<https://hdfm.org/hrvatski-icf-generic-30-icf-rehabilitation-set/>), spremna za korištenje u kliničkoj praksi. Time se Hrvatska pridružila društvu od svega nekoliko europskih zemalja, koji imaju takav instrument za kliničku praksu.

Ranije preuzete obveze našeg Društva, koje se odnose na aktivno sudjelovanje u radu europskih udruženja, u kojima su naši članovi i do sada aktivno sudjelovali i imali zapažene funkcije, su se redovito odvijale (Stockholm u rujnu 2018. g. i Budimpešta u ožujku 2019. g.), sa zapaženom ulogom naših delegata (Moslavac, Grubišić, Sekelj-Kauzlarić, Vlak), čime i sveukupno Društvo uživa sve veći ugled u međunarodnoj zajednici. I dalje smo upućivali specijalizante, uz financijsku podršku našeg SD-a, na sve edukacije koje nam EU asocijacije nude, i ove godine edukacije u Marseilleu i Siracusi.

Stručni časopis HDFRM-a „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“ je izlazio redovito, uz pripreme za prelazak na e-formu. Nastavile su s radom dvije Sekcije našeg SD-a.

Tijekom 2019. g. HDFRM je i dalje imao puno aktivnosti na promociji, zaštiti i unapređenju struke u Hrvatskoj, ali i priprema za nastupajuće događaje u 2020. g., prvenstveno 8. hrvatski kongres fizikalne i rehabilitacijske medicine, s međunarodnim sudjelovanjem, kao i sastanak Sekcije i odbora europskog Odbora za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu pri UEMS-u i generalne skupštine ESPRM-a u 09/20.

Ovo je bio veliki zadatak i velika prilika za promociju našeg nacionalnog društva, ali i struke u cjelini, za koju smo kroz proteklih nekoliko godina ostvarili i kadrovske i materijalne preduvjete, tako da sada ovaj sastanak možemo po prvi put održati u našoj zemlji.

HDFRM je tijekom 2019. g. održao tri (3) sastanka UO-a, 8. 3. 2019. g., 7. 6. 2019. g. i 27. 9. 2019. g., sva tri u Zagrebu, na kojima se raspravljalo o tekućim problemima SD-a, aktivnostima, zadacima i obvezama, koje smo morali napraviti u svrhu unapređenja struke i očuvanja njenog digniteta. Tijekom 2019. g. došlo je do manjeg zastoja u formalnim aktivnostima SD-a radi problema s postojećom, ranije spomenutom, tajnicom, iz KBC Split, pa je nakon njenog odstupanja s dužnosti, 8. 3. 2019. g. imenovana nova tajnica, Silvija Mahnik iz KBC Zagreb. Ona je od tada uspješno obavljala svoju funkciju te je društvo normalno funkcioniralo, riješeni su zaostali problemi, a omogućen je normalan i redoviti rad SD.

U sklopu redovite skupštine društva održano je stručno predavanje naše kolegice-ortopeda Katarina Barbarić-Starčević iz KBC Zagreb („Distalni radioulnarni zglobovi - zaboravljena strana ručnog zgloba“). Članovi našeg Društva su aktivno sudjelovali i na skupu, koji je naše SD i poduprlo u

njegovoj organizaciji - tradicionalnom 9. balneološkom skupu u Lipiku u spomen na našeg kolegu nestalog u Domovinskom ratu, dr. Ivana Šretera. I u 2019. g. nastavili smo suradnju s HLK-om, HZZO-om, MZRH i HZJZ-om, pri čemu smo se, uz partnerski odnos, uvijek odazivali na dopise ili sastanke, te na vrijeme, kvalitetno i stručno obrazlagali naša mišljenja i stavove.

U sklopu radne grupe za specijalističko usavršavanje iz fizikalne medicine i rehabilitacije MZRH od 2019. g. u istom sastavu, ali s novim voditeljem - Porinom Perićem, nastavljene su pripreme za sastavljanje pitanja za pisani dio specijalističkog ispita, iako je bilo sve izglednije da dogovor o tome na razini MZRH neće biti postignut. Također, nastavljani su i napori da se dobije službena potvrda da se Europski ispit prizna kao naš nacionalni specijalistički ispit, uz našu stalnu inicijativu, i stalno čekanje odgovora MZRH.

Ranije preuzete obveze našeg Društva, koje se odnose na aktivno sudjelovanje u radu europskih udruženja, u kojima su naši članovi i do sada aktivno sudjelovali i imali zapažene funkcije, su se redovito odvijale tijekom 2019. g. (Budimpešta u ožujku 2019. g. i Plovddiv u rujnu 2019. g.).

Pokrenuta je inicijativa UEMS-e da se u Europskom parlamentu izglasa promjena naziva specijalizacije u europskim dokumentima iz „fizioterapija“ u „fizikalna i rehabilitacijska medicina“ (Physical and Rehabilitation Medicine), što i naše SD zdušno podržava. U segmentu međunarodnih aktivnosti naročito se istakao Frane Grubišić, koji je 24. 5. 2019. g. u Zagrebu organizirao vrlo uspješni međunarodni tematski skup „Od sustavnih preglednih radova do Cochrane kliničkih sažetaka u fizikalnoj i rehabilitacijskoj medicini“. Naše stručno društvo bilo je organizator i domaćin i 6. hrvatsko-slovenskog rehabilitacijskog simpozija u Opatiji 29. - 30. 11. 2019. g. kao što je i ranije bilo planirano, a uz pomoć i značajan angažman naše članice, Tatjane Kehler i njezinih kolega iz Tallasoterapije, gdje je bilo nazočno oko 120 sudionika iz Hrvatske i Slovenije te je nastavljena uzorna suradnja dvaju nacionalnih društava, što je rijetkost u međunarodnim razmjerima.

Posebno nas veseli da je 2019. g. u Akademiju medicinskih znanosti Hrvatske u oštroj konkurenciji primljen još jedan specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije, predsjednik našeg SD-a, Tonko Vlasković.

I nadalje smo kao SD podržavali, uz financijsku podršku Društva, odlazak naših mladih kolega na edukaciju u Marseilleu i Siracusi, te u novoformiranu Školu robotike u rehabilitaciji u Italiji.

Redovito je izlazio stručni časopis „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, od 2019. g. u e-formatu. Sekcija specijalizanata i mlađih specijalista (do 2 godine specijalističkog staža), opet je iskazala aktivnost i sudjelovala u organizaciji stručnog skupa u Ivanić-Gradu, u rujnu 2019. g., na kojem su mlađe kolege

uzele aktivno sudjelovanje i raspravljale o brojnim zanimljivim temama unutar struke.

Zbog pandemijskih okolnosti i svih epidemijskih mjera, koje nam je nametnula COVID-19 situacija tijekom 2020. g. HDFRM je imao manje aktivnosti nego je uobičajeno, kao i sva ostala stručna društva HLZ-a. Tome je dodatno doprinijela i situacija s potresom u Zagrebu, radi koje nismo mogli koristiti naše prostore, ni uz poštivanje relaksiranih epidemioloških mjera.

Zbog specifičnih okolnosti tijekom 2020. g. nije održana redovita izvještajna skupština našeg SD-a, sukladno nalogu središnjice HLZ-a, a o čemu je na vrijeme bilo i izvješteno. Naime, ista je trebala biti održana u Rijeci 28. 2. 2020. g. – točno u trenutcima kada su zabilježeni prvi bolesnici s COVID-19 infekcijom u Hrvatskoj, i to baš u Rijeci. Naša namjera je bila da redovitu skupštinu uklopimo u svečanost otvaranja renoviranog i novoopremljenog Zavoda za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu KBC Rijeka, u kojem istaknuto mjesto u rehabilitacijskim protokolima sada ima i robotika, za koju smo na naše traženje od HZZO-a dobili i poseban DTP. Isto nije moglo biti ostvareno zbog novih pravila i naputaka državnog i lokalnog stožera, zaduženog za epidemiološku situaciju u Hrvatskoj.

Sve ostale (ne)prilike i (ne)mogućnosti u djelovanju i ostvarivanju planiranih stručnih i društvenih događanja, ostale su u domeni epidemioloških preporuka i zabrana.

Naše SD je u i u takvim okolnostima zadržalo neke značajne aktivnosti i i ustrajno radilo na unapređenju struke, sad dodatno i u vezi rada u uvjetima COVID-19 pandemije.

Pod pokroviteljstvom i u organizaciji HDFRM-a dana 14. – 15. 2. 2020. g. održan je međunarodni tečaj I kategorije u Splitu, na Medicinskom fakultetu: „Odabrane teme o zbrinjavanju i rehabilitaciji osoba s ozljedom kralježnične moždine“. Dvodnevnom Tečaju je nazočilo više od 200 polaznika, uz izuzetno povoljne recenzije i pohvale.

Na inicijativu naših kolega iz KBC Rijeka, a uz potporu našeg SD-a, od 1. 3. 2020. g. HZZO je prihvatio naš zahtjev za uvrštavanje robotske terapije gornjih i donjih ekstremiteta te ga uvrstio u popis rehabilitacijskih postupaka za koje se propisuju uvjeti sklapanja govora uz DTP šifru i vrednovanje istog.

Nakon što smo već ranije završili posao hrvatske prilagodbe i prijevoda na nacionalni jezik inačice ICF Generic 30 rehabilitacijskog seta, kao jedna od prvih zemalja u EU, naš rad smo publicirali kao predstavnici i u ime Društva u ožujku 2020. g. u uglednom časopisu International Journal of Rehabilitation Research, te naš napor učinili vidljivim i znanstvenoj i stručnoj zajednici.

Razvojem nepovoljnih epidemioloških prilika i strašnih posljedica COVID-19 epidemije u našem susjedstvu, a iz komunikacije s našim talijanskim kolegama, kao jedno od prvih stručnih društava smo reagirali i napisali upute-preporuke o aktivnostima naših specijalista u novonastalim okolnostima te isto ponudili HLZ-u, koji je te preporuke 16. 3. 2020. g. postavio na svoju mrežnu stranicu, a što je dovelo da aktivacije i angažmana i brojnih ostalih SD-a HLZ-a u tom smjeru. To je omogućilo, da u času kada smo o novoj pošasti znali jako malo, podijelimo svoja iskustva sa svim ostalim kolegama iz svih ostalih struka i pomognemo svima da uz što manje žrtava i što stručnije pristupimo rješavanju novonastale situacije. Pri tome smo osobito zahvalni našim kolegama iz Italije, s kojima smo bili u stalnoj komunikaciji, i koji su nesebično svoja teška iskustva dijelili s nama, želeći pomoći da puno bolje i s manje žrtava savladamo novu situaciju, u odnosu na ono što su oni morali podnijeti.

Nastavili smo i s uobičajenim aktivnostima oko certificiranja mladih kolega, uvijek podržavajući ideju da se Europski ispit za certifikaciju prizna kao dio nacionalnog ispita. Isti je održan u studenom 2020. g. te smo pozvali mlade kolege da pristupe jedinstvenom ispitu EU Odbora UEMS-a za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, što se po tim uputama i održalo 27. 11. 2020. g. uz angažman našeg nacionalnog menadžera Saše Moslavca, koji se i u ovom mandatu istaknuo brojnim inicijativama i kvalitetnim radom na međunarodnom planu, zbog čega je na sastanku u Stockholmu u rujnu 2018. g. bio i izabran na funkciju glavnog tajnika naše sekcije pri UEMS-u.

Uvažavajući sve preporuke i postojeću epidemiološku situaciju u našoj zemlji i regiji, sukladno važećim preporukama, odgodili smo održavanje našeg 8. nacionalnog kongresa, koji se treba dogoditi u Solarisu 16. - 19. 4. 2020. g. te smo ga odgodili na neodređeno vrijeme, a naknadno je dogovoreno da se isti održi 27. - 30. 8. 2020. g. na istom mjestu, nadali smo se boljim epidemiološkim prilikama.

Na traženje HZJZ-a 7. 5. 2020. g. smo izdali stručno mišljenje HDFRM-a HLZ-a vezano uz potrebu definiranja preporuke o testiranju na COVID-19 u bolnicama i specijalnim bolnicama za ležeće bolesnike, koji dolaze na liječenje-rehabilitaciju.

Nastavljajući dobru i plodonosnu suradnju s EU Cochrane Rehabilitation i HDFRM-om HLZ-a, 3. 6. 2020. g. ponovno smo potpisali i produljili postojeći Memorandum o razumijevanju, koji je prvotno bio potpisan 2018. g., kada smo bili prva europska država koja je tako nešto napravila.

Suočeni s preporukama većine ravnatelja zdravstvenih ustanova u Hrvatskoj, koje su izdane početkom tjedna u kongresnom tjednu krajem kolovoza 2020. g. ipak smo održali naš 8. nacionalni kongres u Amadria centru u „Solarisu“ od 27. do 30. 8. 2020. g. na kojem je bilo nazočno oko 150 aktivnih sudionika,

umjesto očekivanih 400. Kongres je bio organiziran prema svim važećim naputcima lokalnog i državnog stožera, kao miješani oblik kongresa: dijelom su predavanja išla uživo, a dijelom u online formi, budući da je većini predavača, kako stranih, tako i domaćih, bilo zapriječeno doći u „Solaris“. Sva predavanja i sve kongresne aktivnosti su bile postavljene na web platformi, izuzetnim zalaganjem i stručnošću naše kongresne agencije „Conventus Credo“ iz Zagreba i njihovim partnerima, tako da je kongres s uspjehom održan u cijelom radnom dijelu, stream je u realnom vremenu bio praćen i u Hrvatskoj i u inozemstvu, na veliko zadovoljstvo svih sudionika, ali i naših kolega iz inozemstva. Sva predavanja, napor svih predavača da ispoštuju planirani stručni program dostupan je bio na našoj web stranici, gdje će to ostati i kroz 12 mjeseci od početka kongresa.

Za napomenuti je da smo tijekom kongresa dobili najveće ocjene i pohvale za održavanje ovakvog skupa od strane lokalnog epidemiološkog stožera i MUP-a Županije, a tijekom njihove rutinske kontrole. Skup je bio uredno prijavljen svim epidemiološkim tijelima, u kontrolama je bilo naglašeno poštivanje svih epidemioloških standarda i preporuka, o čemu je svjedočila i činjenica da nitko na kongresu, tijekom i nakon završetka istog, nije prijavio bolest. Sukladno okolnostima u kojima se Kongres održao, otkazane su bile sve društvene aktivnosti (zajednička druženja, tradicionalni Rehatlon, svečana večera ...) te edukacijski dio, koji je trebao sadržavati vježbe i aplikaciju terapijskih postupaka u manjim skupinama i u manjim prostorima. Stoga s ponosom možemo reći da smo bili jedno od rijetkih stručnih društava HLZ-a, koje je održalo svoj nacionalni kongres uživo u COVID godini, uz besprijekornu organizaciju i bez pojave i jednog oboljelog sudionika.

Sastanak sekcije i odbora europskog Odbora za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu pri UEMS-u i generalne skupštine ESPRM-a, koji je bio planiran 30. 9. - 3. 10. 2020. g. u „Solarisu“, morao je biti odgođen radi epidemioloških prilika. Na našu veliku žalost i razočaranje. Jer, ovo je trebao biti veliki zadatak i velika prilika za promociju našeg nacionalnog društva, Hrvatske kao domaćima, ali i struke u cjelini, kruna međunarodnih aktivnosti ovog Upravnog odbora HDFRM-a. Za njega smo kroz proteklih nekoliko godina ostvarili i kadrovske i materijalne preduvjete, tako da se sada ovaj sastanak mogao po prvi put održati u našoj zemlji. Na žalost, sada će to morati napraviti neka druga generacija naših kolega, u normalnijim i boljim okolnostima, a naš nesuđeni sastanak UEMS PRM Sekcije i Odbora održan je *online*, uz naznaku da je trebao biti u Šibeniku.

Sveukupna epidemiološka situacija i prilike u kojima smo živjeli i radili, nisu nas spriječili da radimo na promociji struke i edukacije naših kolega, tako da smo u suradnji s Krka farma d.o.o. organizirali 4 webinaru sa stručnim

temama, koja su obrađivala po dva predavača, tijekom listopada, studenog i prosinca 2020. g. u *online* formi, a uz jako dobru posjećenost istih te vrlo dobre recenzije.

Neki od naših kolega su uzeli i aktivno sudjelovanje u *online* 7. nacionalnom kongresu naših kolega iz Slovenije, nastavljajući tako dobru stručnu prekograničnu suradnju s našim susjedima iz Slovenije.

Članovi našeg SD-a aktivno i uspješno su sudjelovali na Europskom *online* kongresu fizikalne i rehabilitacijske medicine, u rujnu 2020. g., u Beogradu, koji je održan virtualno.

Nastavili smo podržavati sve stručne skupove koji su bili usmjereni na dodatnu edukaciju i stjecanje znanja iz područja fizikalne i rehabilitacijske medicine, sada u *online* formi, pa smo tako podržali održavanje 3. međunarodnog ultrazvučnog tečaja za muskuloskeletni sustav, osnovne i napredne razine, koji se trebao održati u studenom u Zagrebu, aktivno smo sudjelovali kao predavači i suorganizatori seminara o novoj tehnologiji u fizikalnoj i rehabilitacijskoj medicini koje je *online* organiziralo sveučilište „Libertas“ i specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Krapinske toplice“ 11. - 12. 12. 2020. g.

U 2020. g. Europski odbor za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (European Board of Physical and Rehabilitation Medicine) UEMS-a jednoglasno je podržao recertifikaciju Klinike za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, KBC Sestre milosrdnice, Zagreb kao Obučnoga centra UEMS-ova Odbora za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu - Europske unije, pod vodstvom Simeona Grazija, kao jedinog takvog centra u Hrvatskoj, čime je potvrđena kvaliteta rada i veze s međunarodnim tijelima. Također, prema odluci Opće skupštine Europskoga društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, a na prijedlog našeg nacionalnog društva, Simeon Grazio izabran je za začasnoga člana Društva, za zasluge nacionalnom društvu fizikalne medicine i rehabilitacije, onesposobljenim osobama u Hrvatskoj, specijalizaciji fizikalne medicine i rehabilitacije i općenito kolegama iz fizikalne medicine i rehabilitacije. Odluka o toj počasnoj tituli stupila je na snagu 8. travnja 2020. g., a trebala je biti uručena prigodom svečanosti na početku Europskoga kongresa za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, u rujnu 2020. g., u Beogradu, koji je, međutim, održan virtualno, pa ceremonija uručivanja diplome nije mogla biti ostvarena.

Reagirajući na katastrofalni potres, koji je pogodio Banovinu, održali smo e-sjednicu UO-a na kojoj smo Odlukom UO-a 4. 1. 2021. g. radi obnavljanja oštećenog Odjela za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu OB Sisak, izdvojili 10.000,00 kuna u tu svrhu, tako da će ta sredstva biti uplaćena podružnici HLZ Sisak, sukladno uputama koje smo dobili u Tajništvu HLZ-a.

U prvoj polovici 2021. g., točnije 1. 3. 2021. g. održan je stručni webinar našeg SD-a (uz logističku pomoć Krka Farme d.o.o.) „COVID-19 i rehabilitacijska medicina“, čime smo nastavili uspješnu stručnu aktivnost, usmjerenu na dodatnu edukaciju i pružanje najnovijih spoznaja o postcovid sindromima za naše specijaliste fizijatre, ali i liječnike obiteljske medicine. Više od 110 slušača i sudionika webinara, daje nam za pravo da kažemo kako smo odabrali pravu temu za edukaciju. „Position paper“ o toj temi objavljen je u časopisu „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, broju 1-2/2021.

Brojna i korisna komunikacija te redovita korespondencija sa svim institucijama zdravstva u RH te ostalim stručnim društvima HLZ-a, koja mora biti način izražavanja naših zahtjeva, prihvaćanja obveza, ali i ostvarivanja prava i mogućnosti koja proizlaze iz naših stručnih kompetencija i obveza, sukladno pozitivnim zakonskim aktima RH. Na tome smo uvijek ustrajali, braneći interese struke. Nastavili smo raspravu te našu borbu prema institucijama RH za priznavanje kompetencija koje mi kao specijalisti stječemo edukacijom.

U prvoj polovici 2021. g. UO SD-a je prigovorio na pravila za e-ugovaranje u području fizikalne medicine i rehabilitacije i možebitno umanjeno vrednovanje rada specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, na što smo od strane HZZO-a dobili njihov odgovor i objašnjenje uvršteno na našu web stranicu.

Bolja suradnja s institucijama, kvalitetne stručne aktivnosti, brojne Međunarodne aktivnosti u predstavljanju Hrvatske i HDFRM-a HLZ-a i nadalje će predstavljati naše želje i prioritete u narednim godinama, kao što je bilo i u prethodna dva mandata.

I u 2020. g. redovito je izlazio u e-formatu časopis „Fizikalna i rehabilitacijska medicina“, što se nastavilo pod palicom glavnog i odgovornog urednika, Frane Grubišića i u prvoj polovici 2021. g.

Predsjednik, dopredsjednici i Upravni odbor smatraju da je taj posao odrađen u prethodna dva mandata vrlo uspješno, na korist struke i ponos Društva. Iznimno je bogatstvo i od velike važnosti što HDFRM ima svoj časopis, koji karakterizira višegodišnje redovito izlaženje, tradicija i mogućnost da sve kolege u njemu publiciraju. Tako smo i nadalje tek jedno od rijetkih SD-a HLZ-a koje se može time pohvaliti. Posljednja sjednica UO-a HDFRM-a, a prije predstojeće Izborne skupštine HDFRM-a, bila je 1. 3. 2021. g. nakon čega je izabrano novo vodstvo HDFRM-a HLZ-a.

Opisani period od 8 godina bio je i kratak i dugačak. Kratak u kontekstu ovako dugovječnog stručnog društva HLZ-a, a dugačak u smislu predanog rada jedne grupe volontera-entuzijasta i odgovornih osoba, koje su svojim radom pokušale zaštititi i unaprijediti našu struku. U tome ne bismo uspjeli, da se nismo držali zajedno, pomagali jedni drugima i pokušavali biti utemeljena

stručna potpora svim našim kolegicama i kolegama, koje smo predstavljali. Dostojanstveno i ponosno. Utemeljeno i stručno.

Sve naprijed navedeno govori u prilog činjenici da smo napravili dosta, što ne znači da nismo mogli i više, ali nam ponekad tromost institucija to nije dozvoljavala. Koristeći priliku da zahvalimo na radu našim tajnicama, svim članicama/članovima UO-a u oba mandata, i onim izabranim, i onim kooptiranim, bez kojih ne bi bilo ovako plodonosnog i korisnog rada u proteklih 8 godina, zahvalili bismo i svim našim članicama/članovima, koji su nam svojevremeno dali povjerenje da vodimo HDFRM HLZ. Nadam se da smo ga i opravdali.

Uz najbolje želje svima onima koji će nastaviti naš put, sa željom da budu i bolji i uspješniji od nas.

Vaši

Prvi dopredsjednik HDFRM-a 2013. - 2021.

prof. dr. sc. Simeon Grazio, prim. dr. med.

Predsjednik HDFRM-a 2013. -2021.

prof. dr. sc. Tonko Vlak, prim. dr. med.